

Byggesaksforskriften (SAK10) med veiledning

Kapittel 11 Krav til utdanning og praksis

§ 11-3. Krav til utdanning og praksis

Innledning til veiledning § 11-3

Krav til kvalifikasjoner skal sikre at foretak som påtar seg ansvar i byggesaker er i stand til å gjennomføre prosjektet i samsvar med det bygningstekniske regelverket. Oppfyllelse av kvalifikasjonskravene er vilkår for ansvarsrett og sentral godkjenning for ansvarsrett. Kvalifikasjonskravene er gitt i byggesaksforskriften kapittel 9, 10 og 11.

Kvalifikasjonskravene er i utgangspunktet de samme for ansvarsrett i byggesak og sentral godkjenning for ansvarsrett. Kravene retter seg mot foretakets organisasjon, kvalitetssikringsrutiner for ivaretagelse av plan- og bygningslovgivningen og de faglige kvalifikasjoner i foretaket. Foretaket må ha faglig ledelse som står i forhold til de oppgaver foretaket skal gjennomføre. For sentral godkjenning er det i tillegg til kvalifikasjonskrav også krav til oppfyllelse av seriøsitetvilkår.

Krav til faglig ledelses utdanning og praksis er gitt i denne bestemmelsen. Tiltaksklasse og funksjon er bestemmende for hvilke krav som stilles.

Foretakets faglige ledelse skal oppfylle krav til relevant utdanning og praksis etter inndelingen i tiltaksklasser og funksjoner i tabellen nedenfor. Kravet til praksis gjelder etter endt utdanning.

Tiltaksklasse	Funksjon	Utdanningsnivå, jf. § 11-2	Arbeidserfaring, antall år

1	Søker	b c	4
1	Prosjekterende	b c	4
1	Utførende	a	2
1	Kontrollerende	b c	4
2	Søker	b c	6
2	Prosjekterende	c d	10 6
2	Utførende	b c	3
2	Kontrollerende	d	6
3	Søker	e	8
3	Prosjekterende	e	8
3	Utførende	c d	8 5
3	Kontrollerende	e	8

Veiledning til første ledd

Første ledd første punktum må ses i sammenheng med SAK10 § 11-2 om utdanningsnivåer.

Utdanningsnivå og praksistid

For å kunne erklære ansvarsrett må foretakets faglige ledelse oppfylle kravene til relevant utdanning og praksis som følger av tabellen. Det er formell utdanning som skal legges til grunn ved vurdering av

utdanningsnivå. Praksis skal som hovedregel være opparbeidet etter endt utdanning. Tilsvarende gjelder for foretak som søker sentral godkjenning for ansvarsrett.

Krav til utdanningsnivå og praksistid avhenger av tiltaksklasse og funksjon. Kravene øker med høyere tiltaksklasse. Kravene for søker-, prosjekterings- og kontrollfunksjonene er høyere enn for utførende. Utdanningsnivåene følger av § 11-2.

Foretak som ikke oppfyller kravene som følger av tabellen kan i enkelte tilfeller, etter søknad, godkjennes av kommunen og få ansvarsrett etter § 11-4 sjette ledd. Dette gjelder kun tiltaksklasse 1 og kun innenfor enkelte funksjoner.

Relevant utdanning og praksis

Utdanning og praksis må være relevant for foretakets funksjon og ansvarsområde i den konkrete byggesaken. Ved tilsyn med kvalifikasjonskrav skal oppfyllelse av kravene dokumenteres og kommunen skal vurdere om faglig ledelses utdanning og praksis er relevant for foretakets erklærte ansvarsområde.

For sentral godkjenning må utdanning og praksis være relevant for det omsøkte godkjenningsområdet. Ved søknad om sentral godkjenning skal oppfyllelse av kravene dokumenteres. Relevant praksis vil si at den normalt er opparbeidet etter endt utdanning og bygger på det utdanningsnivået som kreves.

Det er et krav om relevant utdanning, som beror på en vurdering av innholdet i fagplanen. Utdanningens relevans må være knyttet til godkjenningsområdets innhold. Ved vurderingen av om utdanningen anses som relevant, er fagretning og fagkombinasjon sentralt. Kvalifikasjonskravene er gitt i form av krav til utdanningsnivå med

tilhørende krav til praksistid. I tillegg må det vises til relevant arbeidserfaring fra fagområdet.

Den sentrale godkjenningsordningen regulerer ikke spesifikke fag eller utdanninger. Dette har sin bakgrunn bl.a. i at det ikke finnes én spesifikk utdanning som dekker de enkelte godkjenningsområdene. Flere typer utdanninger kan dermed være dekkende for å ivareta kvalifikasjonskravene. Dette gjelder bl.a. funksjonene prosjektering og utførelse, som kan ivaretas av flere ulike utdanninger på ulike nivåer innenfor utdanningssystemet og hvor regelverket setter minimumskrav til utdanning og praksis for faglig ledelse, med utgangspunkt i arbeidets kompleksitet og vanskelighetsgrad. Det er derfor ingen godkjenningsområder innen sentral godkjenning som er forbeholdt én bestemt type utdanning.

Ved relevansvurdering av praksis vil det være sentralt at praksis er fra tilsvarende fagområde og oppgaver. Foretaket skal ha erfaring av en viss varighet fra tilsvarende funksjon og oppgaver som foretaket har erklært ansvarsrett for eller søkt sentral godkjenning for. Praksis må være fra samme eller høyere tiltaksklasse. Krav til praksislengde varierer med funksjon og tiltaksklasse. Det skal legges vekt på om praksis er oppdatert. For tiltaksklasse 1 og 2 vil normalt praksis fra de siste 10 år anses oppdatert og relevant. For tiltaksklasse 3 vil normalt praksis fra de siste 15 år anses oppdatert og relevant. På visse fagområder der metoder og verktøy har endret seg må praksisen være fra nyere tid. Dette gjelder for eksempel analytisk prosjektering av brannsikkerhet.

Ved relevansvurdering av praksis vil det videre være avgjørende at praksis har vært gjennomført i samsvar med tillatelser og bestemmelser i plan- og bygningslovgivningen.

Det følger av første ledd andre punktum at relevant praksis som hovedregel skal være opparbeidet etter endt utdanning og bygge på det utdanningsnivået som kreves.

Det kan etter omstendighetene benyttes praksis opparbeidet som underentreprenør, ansatt eller lignende.

Riktig kompetanse i tiltaket

I erklæring om ansvarsrett skal foretaket bekrefte at det benyttes nødvendige og relevante faglige kvalifikasjoner ved gjennomføring av det aktuelle tiltaket, jf. § 11-1.

At kompetansen faktisk benyttes i tiltaket er avgjørende for foretakets evne til å gjennomføre byggetiltak i tråd med regelverket. Det er ikke tilstrekkelig at foretaket har en kompetent faglig ledelse dersom nødvendig kompetanse ikke benyttes i det konkrete tiltaket. Faglig ledelse må stå i forhold til de oppgaver foretaket skal gjennomføre. Ved større prosjekter vil det kunne være nødvendig med flere faglige ledere. Ved tilsyn skal foretaket dokumentere at relevante faglige kvalifikasjoner benyttes for å gjennomføre oppgavene på en forsvarlig måte.

Oppgavene skal gjennomføres av faglig kompetent personell med nødvendig bemyndigelse. Med nødvendig bemyndigelse menes at vedkommende har både formell og reell innflytelse på det arbeid som skal utføres. Det formelle vil kunne reguleres av stillingsfullmakt, stillingsinstruks, ansettelsesavtale eller annet, mens den reelle innflytelsen vil avhenge av arbeidssituasjon og av geografisk plassering i forhold til tiltaket. Innen utførelse vil nødvendigvis den geografiske tilhørigheten til tiltaket være svært viktig, bl.a. for å kunne møte på kort varsel dersom kommunen forlanger det. For søkerfunksjonen, og i ennå større grad for prosjekterende, er det fullt

mulig å ha formell og reell innflytelse på arbeidet selv om prosjekteringsarbeider skjer helt andre steder enn der tiltaket er plassert. Det forutsettes imidlertid at det skal være enkelt å kommunisere med kommunen.

Der foretakets faglige ledelse har tatt videreutdanning, skal hvert år med relevant praksis som er opparbeidet før videreutdanningen er avsluttet, godskrives med et 1/2 år ved søknad om sentral godkjenning.

For praksiskandidater som har fag- eller svennebrev etter opplæringslova, skal hvert år med relevant praksis som er opparbeidet før fag- eller svennebrevet godskrives med et 1/2 år ved søknad om sentral godkjenning. Det samme gjelder der mesterbrev er innvilget etter forskrift om søknad om mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse.

Veiledning til andre og tredje ledd

I andre og tredje ledd er det gjort unntak fra hovedregelen i første ledd om at relevant praksis skal være opparbeidet etter endt utdanning.

Hvert år med relevant praksis som er opparbeidet før endt videreutdanning, skal godskrives med ½ år for hvert hele år. Denne praksisen må være fra samme eller høyere tiltaksklasse som erklæringen om ansvarsrett eller søknaden om sentral godkjenning gjelder.

Tilsvarende gjelder der realkompetanse ligger til grunn for fag- eller svennebrev uten læreforhold og skole etter opplæringslova § 3-5 , opplæringslova kapittel 4 eller mesterbrev etter forskrift om søknad om mesterbrev på bakgrunn av realkompetanse .

01.12.18

Veiledning endret i samsvar med forskriftsendring.

Se veiledning og forskrift før denne endringen (pdf)

01.07.16

Veiledning om vektlegging av relevant praksis før endt utdanning.

Se veiledningstekst før denne endringen (pdf)

01.01.16

Bestemmelsen er ny med viderefører deler av tidligere § 11-1.

Se veiledningsteksten før denne endringen (pdf)
